

Rapport 2021:1

Arbetslöshetskassornas samverkan

IAF:s tillsyn

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Vi granskar arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som rör arbetslöshetsförsäkringen, återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program och utbetalning av statsbidrag till arbetslöshetskassorna. Vi granskar även Arbetsförmedlingens respektive Försäkringskassans handläggning av ärenden som rör sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen.

Vi verkar för att de aktörer vi har tillsyn över ska tillämpa bestämmelserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor och i tillhörande förordningar och föreskrifter likformigt och rättvist, och för att säkerställa att arbetslöshetsersättning bara betalas ut till de personer som är berättigade till det.

Vi för statens talan i domstol och utfärdar föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringsområdet. Vi följer även utvecklingen inom våra tillsynsområden och tar de initiativ till åtgärder som denna uppföljning ger anledning till.

Förord

Att arbetslöshetskassorna samverkar med varandra är viktigt och nödvändigt för arbetslöshetsförsäkringens legitimitet och effektivitet. I den här rapporten redovisar vi en granskning av arbetslöshetskassornas samverkan. Syftet är att identifiera om samverkansarbetet är ändamålsenligt och att identifiera utvecklingsområden.

Granskningen påbörjades innan den nu pågående coronapandemin var ett faktum, och allt eftersom den fick allt större effekt på arbetslöshetskassornas situation har vi fått inblick i arbetslöshetskassornas syn på om pandemin påverkat behovet och förmågan att samverka. Detta nämner vi i den här rapporten.

Inför verksamhetsåret 2021 har vi planerat andra granskningar som kommer att ha ett större fokus på pandemins konsekvenser för arbetslöshetsförsäkringen.

Granskningen har genomförts av Aime Eriksson, Fredrik Karlman, Urban Nilsson, Håkan Nordström (granskningsledare) och Anna Wallenberg. Rapporten har föredragits av Håkan Nordström. Vid den slutliga beredningen av ärendet deltog enhetscheferna Catarina Ekström Ahlgren och Annelie Westman. Jessica Idbrant, enhetschef för analysenheten, har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 22 januari 2021

Jessica Idbrant
Enhetschef

Håkan Nordström
Utredare

Sammanfattning

Det finns 25 arbetslöshetskassor som betalar ut arbetslöshetsersättning när deras medlemmar är arbetslösa. Även om arbetslöshetskassorna är självständiga samverkar de med varandra. Samverkan är också reglerad i lag. Arbetslöshetskassorna ska samverka om administration, service, information, utbildning och utveckling av arbetslöshetskassornas verksamhet. IAF har också uttalat att bedömningen i ärendehandläggningen behöver bli mer lika. Det mesta av arbetslöshetskassornas samverkan sker inom den gemensamma service- och intresseorganisationen Sveriges a-kassor.

Syftet med den här granskningen har varit att identifiera om arbetslöshetskassornas samverkan sker på ett ändamålsenligt sätt och att redogöra för eventuella utvecklingsområden.

IAF konstaterar att samverkan i stort sett är ändamålsenlig. Den samverkan som finns mellan arbetslöshetskassorna uppfyller lagkraven som finns. Bland arbetslöshetskassorna och Sveriges a-kassor har arbetet med likabehandling och rättssäkerhet förbättrats över tid. It-utvecklingen där handläggningsrutiner byggs in i systemen stödjer också den utvecklingen.

I granskningen konstaterar IAF att det finns två utvecklingsområden för arbetslöshetskassorna. Det ena utvecklingsområdet är att det gynnar samverkan om arbetslöshetskassorna ökar lyhördsenheten för alla arbetslöshetskassors behov, särskilt i it-utvecklingen. Det andra utvecklingsområdet är att arbetslöshetskassorna bör ta fram en gemensam plan för framtida krissituationer för att motverka stora skillnader i handläggningstider som exempelvis har blivit fallet under pandemin 2020.

Innehåll

1	Inledning	6
1.1	Syfte.....	6
1.2	Metod.....	6
2	Bakgrund om arbetslöshetskassornas samverkan	7
2.1	Regelverket och andra krav	7
2.2	Det mesta av samverkan sker inom Sveriges a-kassor	7
2.3	Viss samverkan sker utanför Sveriges a-kassor	10
2.4	Samverkan under pandemin	10
3	Arbetslöshetskassorna och Sveriges a-kassors åsikter om samverkan.....	12
3.1	Samverkan är nödvändig	12
3.2	De flesta är nöjda	12
3.3	Olika syn på it-utvecklingen.....	13
3.4	Samverkan om arbetslöshetsförsäkringen har förbättrats.....	15
3.5	Pandemin – samverkan på marginalen	15
3.6	Arbetslöshetskassornas förslag på utvecklingsområden	16
4	Slutsatser – ändamålsenlig samverkan med utvecklingsområden.....	17
	Källor.....	20

1 Inledning

Arbetslöshetskassorna är föreningar vars uppgift är att hantera arbetslöshetsförsäkringen för sina medlemmar och betala ut arbetslöshetsersättning till de som är arbetslösa. Arbetslöshetskassorna leds av en styrelse och en kassaförestandare. Det finns 25 arbetslöshetskassor som verkar inom olika verksamhetsområden. Den som arbetar eller har arbetat inom ett visst yrkesområde kan bli medlem i den arbetslöshetskassa som omfattar samma verksamhetsområde. Den enda arbetslöshetskassa som inte är kopplad till ett specifikt verksamhetsområde är den kompletterande arbetslöshetskassan Arbetslöshetskassan Alfa, som är öppen för alla. Arbetslöshetsförsäkringens regelverk ska tillämpas lika av alla arbetslöshetskassor.

För arbetslöshetsförsäkringens legitimitet och effektivitet är det viktigt att arbetslöshetskassorna samverkar för att de ska kunna utföra sitt uppdrag. Arbetslöshetskassorna samverkar också på olika sätt både inom och utanför service- och intresseorganisationen Sveriges a-kassor. Arbetslöshetskassornas samverkan är definierad i regelverket för arbetslöshetskassorna.¹

1.1 Syfte

Syftet med den här granskningen har varit att identifiera om arbetslöshetskassornas samverkan sker på ett ändamålsenligt sätt och att redogöra för eventuella utvecklingsområden för att skapa förutsättningar för en förbättrad samverkan mellan arbetslöshetskassorna.

1.2 Metod

I granskningen har vi gått igenom styrelseprotokoll från arbetslöshetskassorna och material från Sveriges a-kassor. Arbetslöshetskassorna har fått besvara en enkät. Med bland annat enkäten som grund valde vi att intervjua 12 arbetslöshetskassor. Vi valde ut arbetslöshetskassor utifrån storlek och enkätsvar.² Vi intervjuade kassaförestandare och på de största arbetslöshetskassorna även försäkrings- och it-ansvariga. Därefter intervjuade vi även företrädare för Sveriges a-kassor. Intervjuerna skedde under hösten 2020.

---

¹ Se avsnitt 2.1.

² Vi intervjuade Akademikernas, Byggnadsarbetarnas, Hamnarbetarnas, Hotell- och restauranganställdas, IF Metalls, Journalisternas, Kommunals, Sveriges Arbetares, SEKO:s, Säljarnas, Unionens och Visions arbetslöshetskassor.

2 Bakgrund om arbetslöshetskassornas samverkan

Det här kapitlet innehåller regelverket och andra krav om arbetslöshetskassornas samverkan samt fakta om den samverkan som sker idag.

2.1 Regelverket och andra krav

Samverkan mellan arbetslöshetskassorna var frivillig fram till 1989. Då infördes krav på samverkan i 88 §, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK) där det framgår att arbetslöshetskassorna ska samverka i frågor om administration, service, information, utbildning och utveckling av arbetslöshetskassornas verksamhet.

- Administration
- Service
- Information
- Utbildning
- Utveckling

I förarbetet till lagen motiverades skrivningen i 88 § med att samverkan leder till effektiviseringar, kostnadsbesparingar och en enhetligare tillämpning av regelverket. För att samverkan skulle bestå även i framtiden valde regeringen att skriva in kravet på samverkan i lagtexten.³

Förutom regelverkets krav har IAF i olika sammanhang uttalat att arbetslöshetskassornas samverkan behöver utvecklas för att likabehandling och rättssäkerhet ska öka. IAF har framför allt påpekat att bedömningen i ärendehandläggningen ska bli mer lika mellan arbetslöshetskassorna.⁴

2.2 Det mesta av samverkan sker inom Sveriges a-kassor

Samtliga arbetslöshetskassor är medlemmar i Sveriges a-kassor. Organisationen regleras inte av LAK och står inte under IAF:s tillsyn. IAF:s granskning visar att det är det mesta av samverkan sker inom Sveriges a-kassor.

---

³ Proposition 1996/97:107 En allmän och sammanhållen arbetslöshetsförsäkring, s 125.

⁴ IAF:s granskningar av arbetslöshetsförsäkringen 2016-2018, IAF 2019:8.

Sveriges a-kassor bildades 1946 som De erkända arbetslöshetskassornas samorganisation och bytte 1971 namn till Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO).⁵ Den 1 december 2017 bytte organisationen till det nuvarande namnet.

Sveriges a-kassors ursprungliga uppgift var att ”företräda kassorna inför myndigheter och andra organisationer, att vara remissinstans i frågor som berörde försäkringen, att ordna med gemensam tryckning av sådant material som användes av samtliga arbetslöshetskassor samt att ordna kassaföreståndarkonferenser”.⁶ Sedan starten 1946 har Sveriges a-kassor också erbjudit gemensamma blanketter för arbetslöshetskassorna.⁷

Fram till 1980 bedrevs verksamheten utan anställd personal och arbetsuppgifterna sköttes i huvudsak av styrelsens arbetsutskott. Sedan inleddes en försöksverksamhet med anställd personal genom att en pensionerad kassaföreståndare anställdes på halvtid för att avlasta arbetsutskottet. 1982 anställdes en kanslichef och en kontorist. Vid årsmötena 1987 och 1989 antogs verksamhetsplaner som väsentligt breddade SO:s verksamhet med bland annat en kraftigt utökad utbildningsverksamhet. Dessa beslut ledde till att antalet anställda på kansliet utökades med sju personer.⁸

Sedan början av 1980-talet har SO bedrivit grundutbildning av arbetslöshetskassornas personal. I slutet av 1980-talet tillkom en påbyggnadsutbildning. Även utbildning av kassaföreståndare har skett sedan mitten av 1980-talet.⁹

Fram till 1973 var arbetslöshetskassornas handläggning i princip manuell. När lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring trädde i kraft den 1 januari innebar det stora förändringar för arbetslöshetskassorna, bland annat eftersom ersättningen därefter skulle beskattas. Det var därmed inte längre möjligt att handlägga ärenden manuellt eftersom skattemyndigheten krävde uppgifter om avdragen preliminärskatt. Med anledning av detta utvecklades tre större system inom LO- respektive TCO-området samt för Kommunalarbetarnas arbetslöshetskassa. Vissa mindre arbetslöshetskassor skaffade sig också mindre system vid sidan om dessa.

På 1980-talet började man diskutera ett utökat samarbete på dataområdet och att SO borde vara huvudman för detta system. Detta ledde till att det under 1980-talet utvecklades ett gemensamt administrativt system i två versioner beroende på om arbetslöshetskassorna hade Ericsson-datorer (LO-området) eller IBM-datorer (TCO-området). Utifrån dessa system vidareutvecklades sedan OAS (Obligatoriskt

---

⁵ SO och arbetslöshetsförsäkringen 1981-1996 med åren 1935 till 1980 i sammandrag, s 66.

⁶ Ibid. s 66.

⁷ Ibid. s 19.

⁸ Ibid. s 8.

⁹ Ibid. s 11 f.

A-kassesystem).¹⁰ Det systemet är fortfarande basen i arbetslöshetskassornas nuvarande ärendehanteringssystem ÄGA.

Idag utvecklar och förvaltar Sveriges a-kassor flera olika it-system och program. Förutom OAS och ÄGA förvaltar man även Varpa, Mina Sidor, Våra Sidor, medlemssystemet MIR, fordringssystemet Collect och Arbetsgivarintyg.nu med flera.¹¹

Enligt Sveriges a-kassors stadgar ska organisationen

- företråda arbetslöshetskassorna vid framställningar och yttranden till myndigheter och organisationer,
- medverka vid information och utbildningar,
- utveckla gemensamma administrativa rutiner,
- underlätta för arbetslöshetskassornas samverkan i organisations och utvecklingsarbete
- företråda arbetslöshetskassorna i övrigt när det finns anledning till ett gemensamt uppträdande.

Årsmötet är det högsta beslutande organet i Sveriges a-kassor. Varje arbetslöshetskassa har två röster och en röst per 30 000 medlemmar vilket innebär att större arbetslöshetskassor har större möjlighet att påverka de beslut som fattas. Årsmötet utser styrelsen för Sveriges a-kassor. Där ingår representanter för flera olika arbetslöshetskassor. Styrelsen har flera arbetsutskott. Kansliet består av fyra avdelningar: it, juridik, utbildning och verksamhetsstöd. Idag har kansliet 55 anställda. Av dem arbetar 40 med it. Dessutom finns 46 inhyrda it-konsulter.¹²

Sveriges a-kassor omsatte 183 miljoner kronor 2019. Verksamheten finansieras genom att arbetslöshetskassorna betalar medlemsavgifter och avgifter för de tjänster som Sveriges a-kassor erbjuder. Medlemsavgiften uppgår årligen till 7 kronor per medlem i arbetslöshetskassorna.¹³

Arbetslöshetskassorna betalar it-kostnaderna procentuellt utifrån medlemsantal. 2019 utgjorde it-kostnader 86 procent av Sveriges a-kassors samlade kostnader.¹⁴

86%
är it-kostnader.

---

¹⁰ Ibid. s 19 f.

¹¹ 11 arbetslöshetskassor använder medlemssystemet MIR.

¹² Uppgift om antal anställda och konsulter från intervju under hösten 2020.

¹³ Arbetslöshetskassan Alfa betalar även medlemsavgift för ersättningstagare som inte är anslutna.

¹⁴ Sveriges a-kassors årsredovisning 2019.

2.3 Viss samverkan sker utanför Sveriges a-kassor

En del samverkan sker även utanför Sveriges a-kassor. Det handlar om statsbidrags-hantering, regeltillämpning, it-system, att hjälpa varandra vid hög arbetsbelastning eller personalbrist, gemensamma medlemssystem, internkontroll, informations-säkerhet, telefoni och utbildning. Även it-utveckling har ibland skett utanför Sveriges a-kassor, exempelvis när man tog fram en chattbot.¹⁵

Några arbetslöshetskassor samverkar med flera andra arbetslöshetskassor i olika frågor. Andra arbetslöshetskassor samverkar bara med någon enstaka arbetslöshetskassa. Storleken på arbetslöshetskassan är inte avgörande för hur mycket samverkan man deltar i. Både stora och små arbetslöshetskassor kan ingå i samverkan utanför Sveriges a-kassor.

Mycket av den samverkan som sker utanför Sveriges a-kassor bygger enligt arbetslöshetskassorna antingen på personliga relationer inom arbetslöshetskassensystemet eller att man hittar gemensamma synsätt inom olika frågor.

2.4 Samverkan under pandemin

På grund av pandemin steg arbetslösheten under våren 2020 kraftigare bland vissa arbetslöshetskassors medlemmar än hos andra. Tidigt samverkade flera av de mindre arbetslöshetskassorna med andra för att försäkra sig om handläggningshjälp om den egna personalen skulle bli frånvarande samt att ledningsfunktionerna och ansökningar om statsbidrag skulle fungera.

Trots att arbetslöshetskassorna vidtog flera åtgärder med anledning av pandemin, som exempelvis att anställa mer personal så visade det sig att flera behövde hjälp av andra för att hantera det ökade ärendeinflödet. Några av de arbetslöshetskassor som kunde avvara personal gjorde det till några av arbetslöshetskassorna som behövde stöd. Personalen har då anställts av de kassor som behövde stöd på en viss tid.

Sveriges a-kassor tog initiativ till A-kassestödet som ger information och service så att arbetslöshetskassornas egen personal kan ägna sig åt handläggning. A-kassestödet finansieras av arbetslöshetskassorna. Sveriges a-kassor samordnade också en insats för att andra arbetslöshetskassor skulle hjälpa Arbetslöshetskassan Alfa med handläggning av ärenden.

---

¹⁵ En funktion på webbsidor som ger automatiska svar på frågor.

Åtgärderna och den samverkan som har skett under pandemin har däremot inte varit tillräcklig för att hantera det ärendeflöde som vissa arbetslöshetskassor har haft. Hos dem har många medlemmar fått vänta länge på arbetslöshetsersättning.¹⁶

---

¹⁶ Se statistikdatabasen på iaf.se.

3 Arbetslöshetskassorna och Sveriges a-kassors åsikter om samverkan

I det här kapitlet redovisas arbetslöshetskassornas åsikter om samverkan både från den enkät de har besvarat och de intervjuer som IAF har genomfört. I kapitlet vävs också intervjun med Sveriges a-kassor in. Citaten som finns i kapitlet kommer från intervjuerna med arbetslöshetskassorna.

3.1 Samverkan är nödvändig

En gemensam ståndpunkt från arbetslöshetskassorna är att samverkan är nödvändig för att arbetslöshetskassensystemet ska fungera. Både större och mindre arbetslöshetskassor delar den synen men mindre arbetslöshetskassor uttrycker även att en väl fungerande samverkan inom rättstillämpning och it-frågor är nödvändig för att deras verksamhet ska kunna bedrivas.

Tillsammans blir arbetslöshetskassorna starkare. Att träffas och prata med varandra skapar vinster.

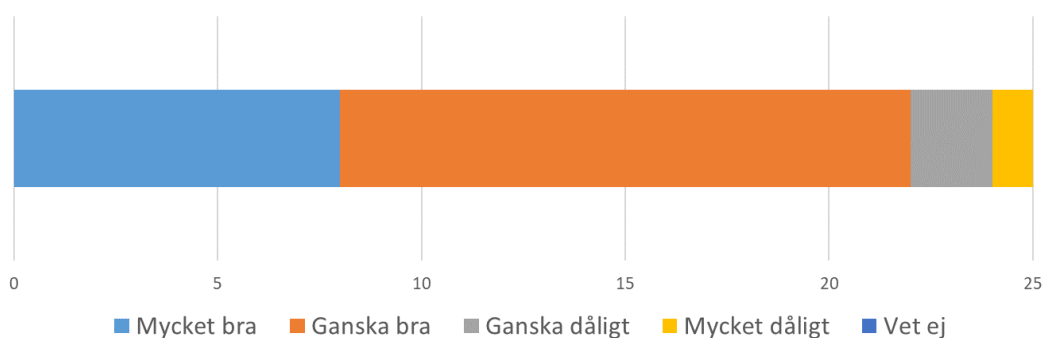
Att 25 organisationer ska samverka är inte helt enkelt. Men egentligen är det mer känslostyrt och av historien

än att det finns praktiska bekymmer idag.

3.2 De flesta är nöjda

De flesta arbetslöshetskassor är nöjda med den samverkan som sker inom Sveriges a-kassor. I enkäten svarade 22 arbetslöshetskassor att den fungerar mycket bra eller ganska bra. 3 arbetslöshetskassor svarade att den fungerar ganska dåligt eller mycket dåligt.

Diagram 1: Hur arbetslöshetskassorna tycker att samverkan inom Sveriges a-kassor fungerar

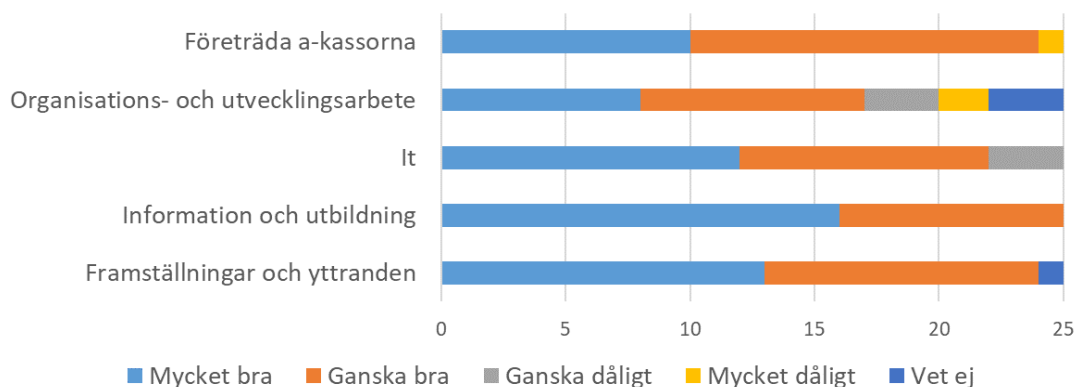
Källa: Enkät

I intervjuerna uppger samtidigt flera arbetslöshetskassor att man får skilja på det arbete som utförs av de förtroendevalda (representanterna från arbetslöshetskassorna) och det arbete som utförs på kansliet (de som är anställda av Sveriges a-kassor). Några arbetslöshetskassor menar att kansliet är en egen organisation i organisationen som hanterar och driver frågor utöver vad de förtroendevalda vill.

Överlag är arbetslöshetskassorna ändå nöjda med Sveriges a-kassor. Inom områdena företräda arbetslöshetskassorna, organisations- och utvecklingsarbete och it är det bara några arbetslöshetskassor som tycker att Sveriges a-kassors samverkan fungerar ganska eller mycket dåligt.

Diagram 2: Arbetslöshetskassorna om Sveriges a-kassors olika uppdrag

Källa: Enkät

Flera arbetslöshetskassor, framför allt de mindre, uppger att Sveriges a-kassor alltmer har kommit att bli de stora arbetslöshetskassornas organisation och att arbetslöshetskassorna inte är jämlika. Detta har, enligt dem, sitt ursprung i det proportionella röstsystemet på årsmötet som infördes 2018.

Inflytandet ska vara lika för alla arbetslöshetskassor oavsett storlek.

En större arbetslöshetskassa menar tvärtom att det är en självklar ordning då de representerar flera medlemmar och att alla dessas röster ska räknas lika även vid samverkan inom Sveriges a-kassor.

Sveriges a-kassor uppger dock att det generellt råder en bra stämning mellan arbetslöshetskassorna och att man bland arbetslöshetskassorna ofta tänker på de minstas situation inom it, försäkringsfrågor och annat.

3.3 Olika syn på it-utvecklingen

I intervjuerna uppger arbetslöshetskassorna att de är beroende av de gemensamma it-systemen som utvecklas och förvaltas av Sveriges a-kassor. Men eftersom

it-utvecklingen är så betydande och medför stora kostnader är det också inom it-området arbetslöshetskassorna har många synpunkter.

Flera arbetslöshetskassor nämner i intervjuerna olika it-projekt som varit lyckade och mindre lyckade. Det finns samtidigt en gemensam medvetenhet om att man måste samverka inom it-området.

Flera uppger att organiseringen av it har blivit mer professionaliserat över tid. En arbetslöshetskassa tar upp att förtroendevalda från arbetslöshetskassorna var mer involverade tidigare vilket gjorde det rörligt. Idag arbetar man genom att de förtroendevalda beslutar vad som ska göras, medan arbetet utförs av medarbetarna på Sveriges a-kassor.

En annan arbetslöshetskassa uppger att it-enheten och it-konsulterna på Sveriges a-kassor får bestämma för mycket.

Arbetslöshetskassan upplever inte att

Sveriges a-kassor är lyhörda för

arbetslöshetskassornas behov. Arbetslöshetskassan uppger också att det vore lättare att ställa krav om it-utvecklingen upphandlades externt än att Sveriges a-kassor utför den i egen regi.

” It-enheten på Sveriges a-kassor är ibland inte tillräckligt lyhörda. Man tror sig veta bäst. Ett exempel är att man utvecklar funktioner som inte behövs.

Att it-kostnaderna betalas proportionellt hänger ihop med det beslut som arbetslöshetskassorna fattade 2018 om det antal röster som varje arbetslöshetskassa har på årsmötet. Genom beslutet fick mindre arbetslöshetskassor lägre it-kostnader men samtidigt också mindre inflytande. It-kostnadernas storlek är trots detta något som flera arbetslöshetskassor tar upp, särskilt de arbetslöshetskassor som har upplevt mindre lyckade it-projekt eller som inte ser behov av vissa it-satsningar.

Några arbetslöshetskassor, framför allt de större, uppger att arbetslöshetskassorna behöver gå fortare fram i it-utvecklingen samtidigt som några arbetslöshetskassor, framför allt de mindre, uppger att de känner

” Att kunna driva projekt och utveckla tjänster är resurskrävande. Stora kassor har större volymer och större behov av automatisering.

sig styrda eller inte har behov av allt i den it-utveckling som sker. De som vill gå fortare fram uppger att det är ett problem att it-utvecklingen bromsas upp av de som inte vill eller har möjlighet till detta vilket har lett till att viss utveckling även sker utanför Sveriges a-kassor. Exempelvis har några arbetslöshetskassor under senare tid utvecklat en chattbot för att medlemmarna ska få automatiska svar på frågor. De uppger att funktionen kan delas med andra arbetslöshetskassor längre fram.

Arbetslöshetskassorna har ingen gemensam upphandling av it-utrustning och drift. Att driften inte upphandlas gemensamt beror enligt Sveriges a-kassor på att arbetslöshetskassorna vill hantera detta själva. En gemensam upphandling av drift skulle, enligt Sveriges a-kassor, sannolikt sänka kostnaderna.

3.4 Samverkan om arbetslöshetsförsäkringen har förbättrats

Arbetslöshetsförsäkring, juridik och handläggning går egentligen inte att särskilja från it eftersom tillämpningen mer och mer byggs in i it-systemen. Detta leder till att det blir mindre utrymme för arbetslöshetskassorna att ha egna rutiner och handläggare vid sidan om.

I intervjuerna uppger arbetslöshetskassorna att alla vill tillämpa arbetslöshetsförsäkringen lika och att detta är något som har förbättrats under en längre tid. Flera arbetslöshetskassor uppger att försäkringsfrågorna har organiserats effektivt inom

Sveriges a-kassor. Oklarheter tas snabbt om hand och kommuniceras ut till arbetslöshetskassorna. Sveriges a-kassor uppger också att detta har varit en medveten strategi.

Arbetslöshetskassorna uppger att det inte finns lika många egenutvecklade rutiner för handläggningen som tidigare. Istället används Sveriges a-kassors handläggare. Detta är uppskattat och uppdateringar sker snabbt.

Arbetslöshetskassorna uppger att skälen till att försäkringsfrågorna hanteras bra är att det finns en hög medvetenhet om att arbetslöshetsförsäkringen ska vara lika för alla och att det inte finns några motsättningar i ekonomiska frågor inom området.

Förutom samverkan inom Sveriges a-kassor uppger flera arbetslöshetskassor att det finns en vilja att hjälpa varandra inom arbetslöshetskassensystemet. När det uppstår frågor om exempelvis olika regeltolkningar är det inte ovanligt att man kontaktar andra arbetslöshetskassor för att få hjälp.

Några arbetslöshetskassor anser att Sveriges a-kassor kan bli bättre på kommunikation och opinionsbildning.

På försäkringsområdet har samverkan inom Sveriges a-kassor genomgått stora förändringar. Det går snabbare att få beslut och juridiska frågor blir mer förankrade.

3.5 Pandemin – samverkan på marginalen

Trots att arbetslöshetskassorna till viss del har hjälpt varandra med handläggning under pandemin har skillnaderna i arbetsbelastning och handläggningstider varit påtaglig. Samtidigt som alla arbetslöshetskassor uttrycker en förståelse för att hela systemet måste fungera uppger de att de gärna hjälper andra så länge det inte drabbar den egna verksamheten. De uppger att de handläggningstider som de normalt

Samverkan under pandemin har fungerat bra även om det är svårt för vissa arbetslöshetskassor att hjälpa till när de har det tufft i sin egen verksamhet.

har inte får öka allt för mycket för att de hjälper andra. Det skulle ju då drabba de egna medlemmarna på vars uppdrag man arbetar.

3.6 Arbetslöshetskassornas förslag på utvecklingsområden

I intervjuerna tar arbetslöshetskassorna upp flera utvecklingsområden för framtiden. Något som flera tar upp är att Sveriges a-kassor måste hitta en balans mellan de stora och små arbetslöshetskassornas behov. Pandemin satte sårbarheten i fokus och några tar upp behovet av en gemensam personalpool som kan hjälpa till när det behövs. Arbetslöshetskassorna har fortfarande olika medlemssystem. Några tar upp att det vore enklare om alla använde samma. En arbetslöshetskassa föreslår att arbetslöshetskassorna borde göra gemensamma upphandlingar och inköp.

4 Slutsatser – ändamålsenlig samverkan med utvecklingsområden

I det här kapitlet redovisas granskningens slutsatser.

Granskningen visar att samverkan i stort är ändamålsenlig. Det finns dock två utvecklingsområden. Samverkan kan förbättras i it-utvecklingen och arbetslöshetskassorna bör ta fram en gemensam plan för framtida krissituationer.

I regelverket framgår att arbetslöshetskassorna ska samverka i frågor om administration, service, information, utbildning och utveckling av arbetslöshetskassornas verksamhet. IAF har tidigare uttryckt att samverkan behöver utvecklas för att likabehandling och rättssäkerhet ska öka. Den nuvarande pandemin har utöver detta skapat ett behov av att arbetslöshetskassorna hjälper varandra med handläggningen.

Granskningen visar att nästan all samverkan sker inom Sveriges a-kassor där it går som en röd tråd genom regelverkets krav på

Nästan all samverkan sker inom Sveriges a-kassor.

samverkan inom administration, service och utveckling. Arbetslöshetskassorna är väl medvetna om att de måste samverka inom it även om det också är möjligt för vissa arbetslöshetskassor att gå före och utveckla nya lösningar som senare kan komma alla till del. Det som är problematiskt inom it-området är ingenting som är unikt för arbetslöshetskassorna. Det finns olika åsikter om hur man ska bedriva utveckling och fördela kostnader.

I princip alla arbetslöshetskassor menar att samverkan om arbetslöshetsförsäkringen som tolkning av regelverket, information och utbildning fungerar bra idag och att detta har lett till ökad likabehandling och rättssäkerhet.

I granskningen framkommer att det ibland finns olika uppfattningar hos arbetslöshetskassorna som beror på att de har olika

Olika behov och resurser.

behov utifrån storlek. Det handlar dels om inflytande och kostnadsfördelning, dels om att man har olika behov och resurser att lägga på olika former av gemensamt arbete och utveckling.

Under den nuvarande pandemin har systemet med arbetslöshetskassor med olika verksamhetsområden prövats. Vissa arbetslöshetskassor fick under kort tid ett högt inflöde av ärenden. Eftersom arbetslöshetsförsäkringen är komplicerad tar det tid att utbilda nya handläggare. Den åtgärd som då återstår är att arbetslöshetskassorna hjälper varandra i handläggningen.

Även om arbetslöshetskassorna har hjälpt varandra under pandemin så har det inte varit tillräckligt för att motverka skillnader i handläggningstider under 2020. I efterhand kan IAF konstatera att det hade behövts i större omfattning redan under våren 2020 för att handläggningstiderna inte skulle ha blivit väldigt långa hos vissa arbetslöshetskassor. Utformningen av arbetslöshetskassornas verksamhetsområden gör att vissa arbetslöshetskassor är känsligare för konjunktursvängningar än andra. Även komplexiteten vid handläggningen av ärenden och därmed handläggningstiden påverkas av vilken bransch arbetslöshetskassans verksamhetsområde omfattar.

Arbetslöshetskassornas är självständiga föreningar vars uppgift är att hantera arbetslöshetsförsäkringen för de egna medlemmarna. Medlemmarna betalar en avgift till sin arbetslöshetskassa som ska täcka den arbetslöshetskassans kostnader.¹⁷ Styrelsen i en arbetslöshetskassa är också ansvarig inför den egna arbetslöshetskassans medlemmar.

Konstruktionen av själva systemet gör att skillnader i handläggningstider kan uppstå. För arbetslöshetsförsäkringens legitimitet i stort är dock det viktigt att arbetslöshetskassorna hjälper varandra så att skillnaderna inte blir alltför stora.

Det är viktigt att arbetslöshetskassorna hjälper varandra vid kriser.

Den lagreglering som finns av arbetslöshetskassornas samverkan i LAK är inte särskilt omfattande. Den är dessutom generellt formulerad och omfattar bara delar av arbetslöshetskassornas verksamhet. Den samverkan som finns mellan arbetslöshetskassorna uppfyller de lagkrav som finns.

Sammantaget är IAF:s bedömning att samverkan har förbättrats över tid och i stort är ändamålsenlig. Det finns dock ett par områden där samverkan mellan arbetslöshetskassorna skulle kunna förbättras ytterligare. Det skulle gynna samverkan om arbetslöshetskassorna ökar lyhördheten för alla arbetslöshetskassors behov, särskilt när det gäller it-utvecklingen. IAF anser också att arbetslöshetskassorna gemensamt bör ta fram en plan för framtida krissituationer där det framgår hur ökade handläggningstider hos ett antal av arbetslöshetskassorna ska kunna undvikas. Att det finns en färdig plan för en sådan situation är enligt IAF viktigt både för förtroendet för enskilda arbetslöshetskassor och för att effektiviteten och legitimiteten i arbetslöshetsförsäkringen ska kunna upprätthållas.

---

¹⁷ 41 § LAK

Sveriges a-kassor spelar förstås en viktig roll för båda utvecklingsområdena.

Utvecklingsområden

- Det gynnar samverkan om arbetslöshetskassorna ökar lyhördheten för alla arbetslöshetskassors behov, särskilt när det gäller it-utvecklingen.
- Arbetslöshetskassorna bör ta fram en gemensam plan för framtida krissituationer för att motverka stora skillnader i handläggningstider.

Källor

Föfattningar

Proposition 1996/97:107 En allmän och sammanhållen arbetslöshetsförsäkring
Lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK)

Offentligt tryck

IAF:s granskningar av arbetslöshetsförsäkringen 2016-2018, IAF 2019:8.

Övrigt

SO och arbetslöshetsförsäkringen 1981-1996 med åren 1935 till 1980 i sammandrag
Sveriges a-kassors årsredovisning 2019

Postadress:
IAF
Box 210
641 22 Katrineholm

Telefon: 0150 - 48 70 00
Fax: 0150 - 48 70 02
E-post: iaf@iaf.se
Webbplats: www.iaf.se

